

2024-10-28
Jämställdhetsmyndigheten
info@jamstalldhetsmyndigheten.se
Diarienummer: ALLM 2024/237

Arbetsmarknadsdepartementet
a.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till a.iu@regeringskansliet.se
Diarienummer A2024/00878

Jämställdhetsmyndighetens remissvar på "Styrkraft för lyckad integration, SOU 2024:41

Jämställdhetsmyndigheten har beretts möjlighet att inkomma med sina synpunkter på SOU 2024:41.

Vikarierande Generaldirektör Lena Leed har beslutat i detta ärende. Eva Thyselius har varit föredragande

Jämställdhetsmyndigheten överlämnar härmed sitt remissvar.

Göteborg 2024-10-28

.....
Vikarierande Generaldirektör Lena Leed

.....
Utredare Eva Thyselius

2024-10-28
Jämställdhetsmyndigheten
info@jamstalldhetsmyndigheten.se
Diarienummer: ALLM 2024/237

Arbetsmarknadsdepartementet
a.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till a.iu@regeringskansliet.se
Diarienummer A2024/00878

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ BETÄNKANDET ”STYRKRAFT FÖR LYCKAD INTEGRATION”, SOU 2024:41

Sammanfattning

- Jämställdhetsmyndigheten ställer sig positiv till en tydligare och kunskapsbaserad myndighetsstyrning på integrationsområdet.
- Vi välkomnar att de utvalda myndigheterna får sektorsansvar inom integrationspolitikens fem huvudområden.
- Vi välkomnar inrättandet av ett nationellt integrationsråd med syfte att göra uppföljningar av och främja samverkan inom integrationspolitiken.
- Vi tillstyrker att Statistiska centralbyrån får i uppdrag utveckla tydliga indikatorer för uppföljning av integrationspolitikens delmål och en integrationsbarometer som mäter självupplevd integration.
- Vidare tillstyrker vi utredningens förslag om den höjda nivån på etableringsersättningen och förslaget att individualisera etableringstillägget.
- Slutligen välkomnar vi det tydliga jämställdhetsperspektivet i genomförandet av integrationspolitiken. En stärkt kunskapsbaserad styrning av integrationspolitiken bör paras med en stärkt kunskapsbaserad styrning av myndigheternas uppdrag att jämställdhetsintegrera sina verksamheter så att det ena förstärker det andra.

Synpunkter enligt utredningens disposition

Det övergripande målet för den svenska jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Detta gäller oavsett vilken grupp tillhörighet eller härkomst individen har.

En lyckad integration förutsätter jämställda och jämlika möjligheter för alla som bor i Sverige¹. Följaktligen välkomnar Jämställdhetsmyndigheten utredningens förslag till en strategisk och sammanhållen styrning och uppföljning av de integrationspolitiska målen.

Genom en kunskapsbaserad styrning av integrationspolitiken säkerställs att de insatser som görs faktiskt når utrikes födda samt främjar integrationen och ett inkluderande samhälle där individen stärks och ökar sina möjligheter att aktivt delta i samhället.

De statliga myndigheternas ansvar för genomförande av integrationspolitiken

Vi är positiva till den ökade tydlighet som tillägget till Jämställdhetsmyndighetens instruktion innebär. Genom förtydligat ansvar blir vi mer träffsäkra och kan bidra till nytta på integrationsområdet. Myndighetens nuvarande skrivning i instruktionen indikerar att verksamheten ska ta hänsyn till hur andra maktordningar samspelar med kön, när det är relevant. Med den nya formuleringen understryks vikten av en intersektionell ansats i myndighetens arbete.

Att redovisa statistik, analyser och uppföljningar efter svensk eller utländsk härkomst eller födelseregion kan synliggöra behov och strukturella hinder och därmed möjliggöra träffsäkra insatser, - men om det används oaktsamt, kan det leda till negativa generaliseringar som inte gynnar integrationen. Som utredningen konstaterar i ett delbetänkande² är integration en dubbelriktad process som förutsätter tillmötesgående både från dem som invandrar och den svenska majoritetsbefolkningen. Om för stor vikt läggs vid en individs födelseregion är risken att ömsesidigheten i integrationsprocessen inte blir tydlig. Detta avhjälpas om instruktionerna till myndigheterna tydligt anger vad som är syftet med denna datainsamling, nämligen att utjämna skillnaderna i utfall mellan inrikes och utrikes födda kvinnor och män.

Förslag för en förstärkt styrning

Vidare välkomnar Jämställdhetsmyndigheten utredningens förslag om ett samlat sektorsansvar inom integrationspolitikens fem huvudområden. Vi instämmer med utredningens analys att ett förtydligat ansvar och krav på årlig rapportering om resultaten för de integrationspolitiska delmålen leder till kunskapsutveckling hos de ansvariga myndigheter och därmed större förutsättningar att nå det övergripande målet.

Jämställdhetsmyndigheten välkomnar även förslaget om ett nationellt integrationsråd med uppgift att göra sektorsövergripande uppföljningar av målen inom integrationspolitiken och att främja samverkan mellan olika samhällsaktörer inom integrationsområdet. Liksom jämställdhetspolitiken är integrationspolitiken ett tvärsektorielt politikområde. Detta innebär särskilda utmaningar för dessa frågor att få

¹ SOU 2024:12, Mål och mening med integration

² SOU 2024:12, Mål och mening med integration

genomslag och utrymme i myndigheternas arbete. Genom ett nationellt integrationsråd skapas ytterligare en styrform som kan ge förutsättningar för ett effektivt genomförande av integrationspolitiken till nytta för de individer som har behov av tjänster och service från flera olika myndigheter.

Uppföljning av integrationen

Vi ställer oss positiva till förslaget om tydliga indikatorer för uppföljning som ytterligare torde skapa goda förutsättningar för en kunskapsbaserad styrning inom integrationsområdet. Vi är även positiva till att de kvantitativa indikatorerna från registerdata kompletteras med enkäter, en integrationsbarometer, där människor kommer till tals om den självupplevda integrationen och deras tillit och förtroende för samhällets institutioner. Genom denna ansats kan delmålen om social och demokratisk integration följas upp.

Förändrade ersättningar till nyanlända i etableringsprogrammet

Vidare tillstyrker vi utredningens förslag om den höjda nivån på etableringsersättningen och förslaget att individualisera etableringstillägget. Jämställdhetsmyndigheten delar utredningens analys att utrikes födda kvinnors arbetsmarknads-etablering tar längre tid beroende av ett antal faktorer som är både strukturella, organisatoriska och individuella. Utrikes födda kvinnor har kortare arbetslivserfarenhet än utrikes födda män, de avbryter oftare etableringsprogrammet på grund av föräldraledighet, de har oftare osäkra anställningar. De tar dessutom merparten av det obetalda hem- och omsorgsarbetet³. Sammanfattningsvis bedöms förändringarna i ersättningarna bidra till ökat incitament för utrikes födda kvinnor att delta i de språk- och utbildningsinsatser som syftar till snabbare etablering på arbetsmarknaden och bidrar därmed till måluppfyllelse av det jämställdhetspolitiska delmålet om ekonomisk jämställdhet.

Konsekvenser för jämställdheten

Utredningen har som uttalad ambition att de integrationspolitiska målen ska genomföras av ett jämställdhetsperspektiv. Uppföljningen av integrationspolitiken ska jämställdhetsintegreras och samtliga myndigheter som föreslås få ett uppdrag om integration ingår i regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering. En starkt kunskapsbaserad styrning av integrationspolitiken bör paras med en starkt kunskapsbaserad styrning av myndigheternas uppdrag att jämställdhetsintegrera sina verksamheter så att det ena inte försvagas på bekostnad av det andra. Därför är det viktigt att de utpekade myndigheterna får fortsatt uppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering.

³ Mellan tillit och misstro, Jämställdhetsmyndigheten, 2023

För Jämställdhetsmyndigheten

Lena Leed
Vikarierande Generaldirektör

Eva Thyselius
Utredare

I ärendets slutliga handläggning har utredare Setareh Shabazian Wahnström, enhetschef Bosse Parbring och avdelningschef Annika Karlsson deltagit.